

ftaar da ved Flertallets Betragtning af dette Forhold. Man har nævnt, at Erstatningen kunde sættes til Halvdelen af Bøglade eller Abonnementsprisen, forsaavidt de paagjældende boglige Sager havde en bestemt Pris, og forsaavidt det var mindre Ting, der ikke gik i Handelen eller havde nogen saadan Pris ansat, skulde de indleveres gratis. Det vil da ses, at man ved en saadan Betragtning ikke i og for sig kommer til at lade de Vedkommende luftrere ved denne Foranstaltning, men at man kun vil tilbagebetale dem deres positive Udgifter. Det maa jo være et tiltalende Forslag i Retning af at lette de Byrder, som hvile paa den Virksomhed, der gaar ud paa Oplysning i det Hele taget. Det er en Hensigt til Ministeren til nærmere Overveelse senere. Noget positivt Forslag findes der ikke. — Udvalget har med et Par Linier under Nr. 61 gjentaget sin tidligere Betragtning af Vaisenhusets Stilling. — Angaaende Kunstsamlingens Budget er der forhandlet mellem Finantsudvalget og Ministeren. Et andet udsortligt Svær paa gjortagen Forespørgsel er indløbet fra Ministeriet, men har ikke kunnet trykkes til anden Behandling, og Udvalget ønsker derfor dette Spørgsmaals Behandling udsat til tredje Behandling. — Angaaende Fødsels- og Pleie-Stiftelsen skal jeg henvisse til, hvad Udvalgets Flertal derom har ytret, idet jeg forbeholder mig nogle nærmere Udtalelser, forsaavidt den senere Forhandling maatte give Anledning dertil. Med Hensyn til Betænkningens Nr. 122 angaaende Statsstiftud til Universitetet skal jeg blot henvisse til de Bemærkninger, der ere gjorte der, og navnlig til Fastholdelsen af, at det er noget rent Midlertidigt, man saaledes lader staa paa Kultusministeriets Budget.

Jeg kommer nu til Hovedforslaget i dette Affnit eller i al Fald til et Hovedforslag, nemlig Vædringsforslaget under Nr. 59 angaaende det kongelige Theater og Kapel. Jeg skal først reite en Misforstaaelse af dette Forslag, nemlig den, at Forslaget skulde være rettet imod Kunsten. Det er efter den Motivering, som fremtræder i Betænkningen, som bekendt aldeles ikke Tilfældet, men det er et Forslag, som er foranlediget af politiske Hensyn og har et politisk Maal. Det vil ses, at Udvalgets Flertal i sin Betragtning af dette Forhold har set sig nødsaget til i Spidsen af sine Overveielser at stille Spørgsmaalet om, hvorledes Bevillingsmyndighedens grundlovsmaessige Ret skal holdes i Agt overfor Bevillingen til Theatret, og man har ved at stille dette Hensyn saaledes i Spidsen maattet tage Hensyn til den politiske Stilling, saaledes som den har udviklet sig og for Tiden er. — Det turde være bekendt, at Bestræbelserne navnlig mod dette Things grundlovsmaessige Stilling gaa ud paa at gennemføre — jeg vil bruge et Udtryk, som maaste er nyt, men dog formentlig betegnende — Grundlovsprotestanternes Testamente fra 1849. Det er en

Selvfølge, at den Indsigelse mod Overgangen fra Absolutisme til den frie Forfatning, der stete fra en Del Mand, der havde talrige og betydelige Forbindelser omkring i Landet, ikke endte med det Tidspunkt, da Indsigelsen stete, eller med Fuldførelsen af den Kjendsgjerning, at Indsigelsen fremkom, og at selvfølgelig, hvad man har gjemt, det har man ikke glemt. Det er derfor utvivlsomt, at, hvad Protestanterne selv ikke have kunnet fuldføre, ganske naturligt er gaaet i Arv til deres Efterkommere og af dem skal fuldføres. Vor Forfatningshistorie siden 1849 bærer Vidnesbyrd om, at dette tidtels er lykkes igjennem en Forandring af 5te Juni-Grundloven af 1849. Det næste Skridt paa denne Vej er en i al Fald moralisk Svækkelse af Folkethingets grundlovsmaessige Stilling. Jeg siger ikke en juridisk Svækkelse, thi dette skal ske gjennem en positiv Grundlovsforandring, og uagtet der vel kan tales og skrives derom, saa er der vel dog for Tiden ikke ret Mange, der mene, at det kan gennemføres. Derimod er der arbeidet hen til den moraliske Svækkelse af Folkethingets grundlovsmaessige Stilling. I den Henseende turde de senere Aars Erfaringer tale tydeligt nok. Vi have høvt fremme Forslag om Reformen paa forskellige Samfundsomraader af høi Betydning for Folkets aandelige og materielle Udvikling, der ere blevne billige i dette folkevalgte Kammer den ene Gang efter den anden, men de ere blevne tilfidelagte. De ere atter blevne billige paa Valgtribunerne, og Billighelsen er gjentagen her, men de ere paany blevne tilfidelagte. Det er et Forsøg paa at gjøre Folkets Villie til Nil i almindelige Lovgivningsager og derimod gjøre en enkelt Samfundstreds's Villie til eneraadende og bestemmende. Folkethinget har maattet finde sig i denne Stilling, fordi den formelle Ligeberettigelse med Hensyn til disse Spørgsmaal er tilstede mellem Rigsdagens tvende Afdelinger, og den ene Afdeling hidtil har fundet sig i at støtte den Regjering, der har stillet sig saaledes overfor Folket. Men uagtet dette har Folkethinget dog kunnet hævde sin efter Grundloven givne Hovedindflydelse paa de finantsielle Forhold, og dette Standpunkt er ganske vist af en væsentlig Betydning og i en væsentlig Grad tilstrækkelig til ved dets Benyttelse at hævde vor Stilling. Mod dette grundlovsmaessige Standpunkt fra Folkethingets Side er det nu, at der skulde forpøges at gjøres, om ikke Stormløb, saa dog Angreb. Det træder efter min Opsattelse frem med Hensyn til ikke saa Forhold paa de aarlige Finantsbudgetter og i den Maade, hvorpaa givne Bevillinger gennemføres; men det turde være Tilfældet, at der ikke findes noget enkelt Punkt paa Finantsloven, hvor dette gives saa tydelig tilkjende, hvor disse Bestræbelser saa stærkt ere traadte frem, som naar Taleren er om Theatret. I Løbet af 2 Aar har man set udgivet til Theatrets Bygningsforhold og Drift 620,000 Kr. uden Bevillings-